

DEN STORA LILLA SKOLAN

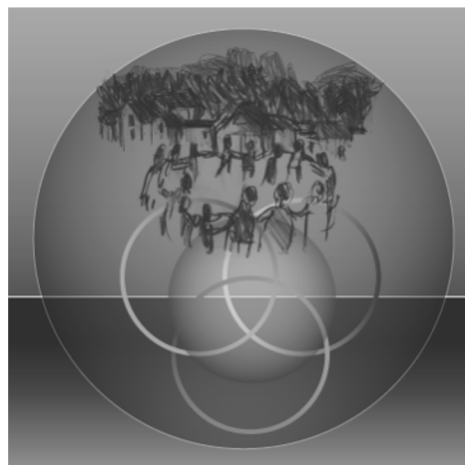
—
PeD Gunilla Karlberg-Granlund
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier
Åbo Akademi
Finland

ATT FÖRSTÅ DET STORA I DET LILLA

Barns lärande och utveckling, skolan i sitt sammanhang, samhälls skeendet

- *Lärares röster (intervjuer)*
- *Bybors och föräldrars röster (debattmaterial)*
- *Samhälleliga styrdokument*

Karlberg-Granlund, G. (2009). *Att förstå det stora i det lilla. Byskolan som pedagogik, kultur och struktur.* Doktorsavhandling. Åbo: Åbo Akademis förlag.
<http://www.doria.fi/>

Konstnär: Tove Ahlbäck

PRESENTATIONENS UPPLÄGGNING

- Bakgrund och forskning
- Socialt och kulturellt perspektiv
- Pedagogiskt perspektiv
- Sammanfattning och framåtblick

EXEMPEL PÅ FORSKNINGSINTRESSEN

- Solstad, K. J. & Karlberg-Granlund, G. (2020). Rural education in a globalized world. The cases of Norway and Finland. In C. Gristy, L. Hargreaves & S. R. Kucerova (Eds.) Education, research and schooling in rural Europe. An engagement with changing patterns of education, space and place (pp. 49-76). New York: Information Age Publishing.
- Karlberg-Granlund G. (2019). Exploring the challenge of working in a small school and community: Uncovering hidden tensions. *Journal of Rural Studies* 72 (2019) 293-305.
- Olin, A., Karlberg-Granlund, G. & Moksnes Furu E. (2016). Facilitating democratic professional development: exploring the double role of being an academic action researcher. *Educational Action Research journal*, 24 (3), 424-441.
- Karlberg-Granlund, G. (2014). Koulutuksen kestävä kehitys - heikkoja signaaleja pienten koulujen maailmasta. Puheenvuoro. [Sustainable development in education - weak signals from the world of the small schools]. *The Finnish Journal of Education Kasvatus* 3, 2014 (257-262).
- Karlberg-Granlund, G. & Korpinen, E. (2012). Vertaistuki pienessä koulussa. [Collegial support in small schools]. In H. L. T. Heikkinen, H. Jokinen, I. Markkanen, & P. Tynjälä (Eds.) *Osaaminen jakoon - Vertaisryhmämentorointi opetusallalla* [Shared knowledge - Peer group mentoring in education] (pp. 159-169). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karlberg-Granlund, G. (2011). Coping with the threat of closure in a small Finnish village school. *Australian Journal of Education*, 55 (1) 62-71.
- Karlberg-Granlund, G. (2011). Att anta den lilla skolans utmaning. [Taking the challenge of working in a small school]. In Aspfors, J. & Hansén, S.-E. (Eds.) *Gruppmentorskap som stöd för lärares professionella utveckling* [Peer group mentoring supporting the professional development of teachers] (pp. 94-107). Helsingfors: Söderströms förlag.

VAD ÄR EN STOR SKOLA?

Barnperspektiv

"Vi har en stor skola, det finns mycket rum att leka i här"

Ekonomiskt perspektiv

"En stor skola har många elever och är effektiv"

Föräldraperspektiv:

"Den skola är stor som ger den bästa möjliga grunden inför livet"

Byaperspektiv

"Den skolan är stor som samarbetar med omgivningen och är öppen"

Vad som är stort eller litet är relativt

© GUNILLA KARLBERG-GRANLUND 2021

BYSKOLANS KULTURELLA INNEBÖRD

Byskolans dubbla funktion: gemenskap och undervisning, kultur och pedagogik

- Byskolan en skola men också kulturcentrum och resurscentrum

Tillhörighet, ägandeskap och existens

- Exempel: dekalering på bilar i Pellinge: "Vi flytt' int"

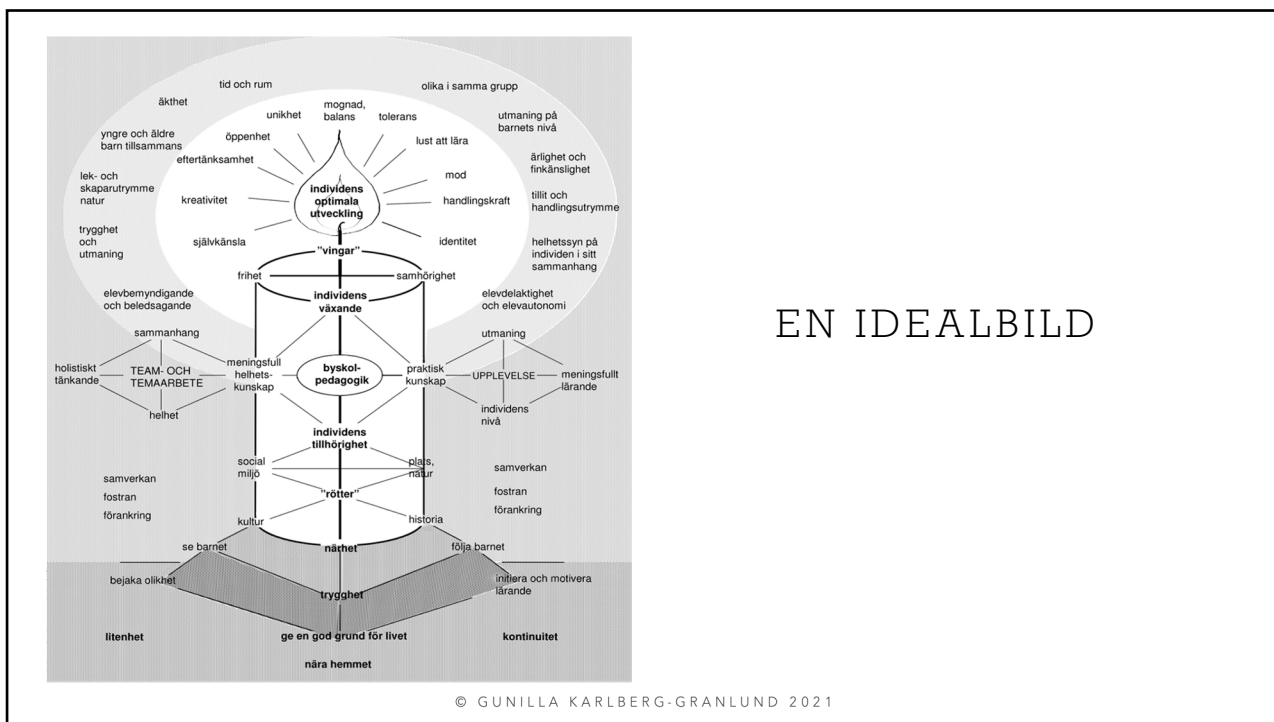
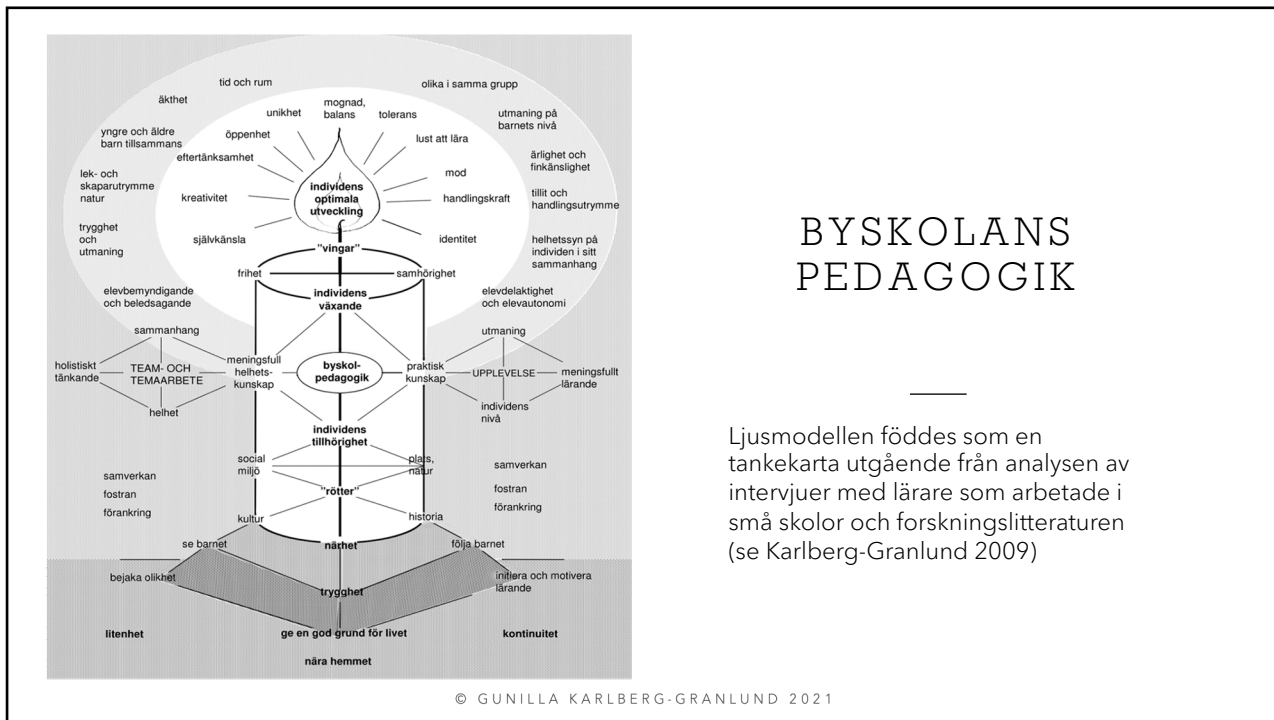
Möjligheter och framtidshopp

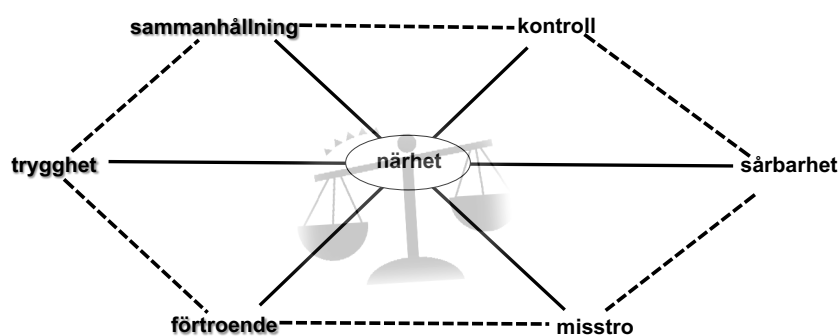
- Att det finns en skola symboliserar att periferin är viktig för samhället som helhet och samhällets kontinuitet, ger rötter och identitet

Likvärdighet, liv och grundtrygghet

- "När skolan stänger försvinner en symbol för att kommunen är här, och överallt och till för alla" (Andelin, ledare Bbl, se Karlberg-Granlund 2009)

© GUNILLA KARLBERG-GRANLUND 2021

Närhetens spänningsfält i små sammanhang

© GUNILLA KARLBERG-GRANLUND 2021

VAD ÄR DET VÄRDEFULLA SOM MAN KÄMPAR FÖR?

”Försvaret av byskolan och kampen för kontinuiteten i byskolans berättelse kan tolkas som en kamp för det lokala rummet, för gemenskap, trygghet och sammanhang. Kampen kan också tolkas som ett försvar av både lokal livskvalitet och pedagogisk kvalitet.”

(Karlberg-Granlund 2009, s. 219).

© GUNILLA KARLBERG-GRANLUND 2021

NY FINLÄNSK
FORSKNING OM
SKOLANS
BETYDELSE FÖR
LOKAL
LIVSKRAFT

Lehtonen, Olli (2021). Primary school closures and population development

- is school vitality an investment in the attractiveness of the (rural) communities or not?

Journal of Rural Studies, 82 (2021) 138-147.

Abstract

Over the last two decades, many municipalities in Finland have attempted to cut costs by closing small schools. In particular, rural schools with low enrolment have been the target of these savings. The main argument has been that out-migration and depopulation require adjustments to public infrastructure. This continuing tendency has raised many concerns about the effect of school closures on rural development, and remains a controversial issue in public debate. This paper examines the impacts of school closures on the population development of local communities using DID regression modelling combined with matching methods, focusing on the years 2010–2018. The results indicate that in Finland after school closure, the population of the surrounding community decreased more than before school closure. The increasing depopulation after a school closure means that school closures do not just raise questions about the individual school or the municipal school network, but more broadly about the vitality of the municipality and its development.

FRAMTIDSPERSPEKTIV:
"TILLSAMMANS ÄR VI
STARKA"

- Behov av lokala, regionala och nationella samarbetsnätverk?
- Värdet av lokalt samarbete mellan skola och by? Jfr Solstad 1997: samhällsignorerande, samhällspassiv eller samhällsaktiv skola?
- Kollegiala stödnätverk, resurscentra för lärare i små skolor?

Vad är det goda livet? Vad är kvalitet och hållbarhet?

TACK!

Kontakt:

PeD Gunilla Karlberg-Granlund
Lärarytbildningen vid Fakulteten för
pedagogik och välfärdsstudier
Åbo Akademi, Finland
E-post: gunilla.karlberg-granlund@abo.fi

© GUNILLA KARLBERG-GRANLUND 2021

FÖREDRAGET INGICK I NATIONELLT SKOLWEBBINARIUM "DEN LILLA SKOLAN
MED DE STORA MÖJLIGHETERNA" 25.3.2021 (ZOOM)
ARRANGÖRER: SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND I SAMARBETE MED SIKO OCH
RÄDDA VÄRMDÖS Ö-SKOLOR, SVERIGE

Program

- 14.00 - Lotten Hjelm, ordförande Skärgårdarnas Riksförbund, hälsar alla välkomna!
- 14.10 - Hur bra kan det bli? - Peter Nord, förste lärare på Utö skola, F-9, Haninge kommun.
- 14.25 - Små skolors potential och utmaningar - Gerd Pettersson, forskare Umeå universitet.
- 15.15 - Den stora lilla skolan / aktuell, pågående forskning - Gunilla Karlberg-Granlund, forskare Åbo Akademi i Vasa.
- 15.45 - Reflektion efter dagens talare - Ingrid Carlgren, professor i pedagogik, fd rektor Lärarhögskolan. Gustav Hemming, Regionskärgrådsråd Stockholm.
- 16.05 - Diskussion och frågestund med panelen - moderator Lotten Hjelm. I panelen: Peter Nord, Gerd Pettersson, Gunilla Karlberg-Granlund, Ingrid Carlgren, Gustav Hemming.
- 16.25 - Summering och tack för idag: Lotten Hjelm, SRF och Ulf Westerberg, SIKO